

יצירת מופת של שקר נורא

הנערים Our Boys فتيان

סדרת טלוויזיה. יוצרים: חגי לוי, יוסף סידר, תאופיק אבו ואיל.
שחקנים: שלומי אלקבץ, ג'וני ערביד, אדם גבאי.
ישראל 2019

המאמר פורסם לראשונה בעיתון "הארץ" ב-20 באוקטובר 2019

3 עמודים

עכשיו, משנפוצו ונמוגו מקצת מהררי זיקוקי הדינור שהורעפו כאן על סדרת הטלוויזיה הישראלית "הנערים" של HBO ו"קשת" וקשרו לה כתרי הלל ומופת, אולי אפשר כבר להשמיע דיעה אחרת, שונה. ובכן, "הנערים" לא רק שאינה סדרה מופתית או אפילו טובה, אלא היא סדרה גרועה כמעט בכל קנה מידה, גם בעשייה הדרמתית-טלוויזיונית שלה, ובעיקר במסריה המוסריים-הפוליטיים, הפגומים והמעוותים.

מבחינה דרמתית-טלוויזיונית "הנערים" היא סדרה סתמית, נוסחתית, קלישאתית, שאין בה לא קונפליקטים דרמטיים של ממש ובוודאי לא מתח עלילתי, ושמרבית דמויותיה גזורות מקרטון סטריאוטיפי. הדמות המובילה, של חוקר השב"כ סימון, זו שאמורה לכאורה לשאת על גבה את כל פרקי הסדרה, היא דמות בעלת ממד אחד, שמשחקו העצי חד-המבע של שלומי אלקבץ שמגלם אותה, הופך אותה עוד לפחות מפקט. אין בה שום ייחוד. היא אינה מעוררת לא עניין ולא הזדהות, הדילמות והקונפליקטים שלה פחות משטחיים, וכל כולה עשויה מהסטריאוטיפ המזרחי של הנאמנות המשפחתית וקריעתה, שכבר מצויה, וטוב יותר, במשפחת הרוצחים.

גם עלילה של מתח אין כאן. הרי גם בסדרה, וכנראה גם במציאות, היו בידי החוקרים כבר אחרי כמה שעות הן מספר הרכב החוטף והן, פחות או יותר, שמות הרוצחים, כך שחקירה של ממש אין כאן, מה גם שלפחות שניים מן הרוצחים מעוררים או מסוכסכים בנפשם, אחד מהם קטין חרדתי מגמגם, שמספיק לנשוף עליו פוון קטן כדי להוציא מממנו הודאה. אז מה ואיפה פה העלילה, וממה ואיך אמור להיגזר המתח? רק משחקם הבאמת נפלא של שניים מגיבורי הסדרה, ג'וני ערביד בתפקיד האב השכול חוסיין אבו-חדייר, ובעיקר של אדם גבאי, שמקבל יותר זמן מסך, בתפקיד הקטין הרוצח אבישי אילוז (שם בדוי), מצילים את הסדרה ממפולת ושממה מוחלטים.

אז מאיפה בכל זאת ההתלהבות? מאין גלי ההתפעלות השוצפים? איך הפכה פה "הנערים" הכמעט כלומית הזאת ל"יצירת מופת" לכאורה? כי יש כאן אכן חידוש. זו פעם ראשונה מאז הקמת המדינה ו/או הטלוויזיה שבסדרת דרמה ישראלית מוצגים הורים שכולים פלסטינים כבני-אדם. וזה חשוב וזה מצוין.

אלא מאי? מכול מאות ואלפי הנערים והילדים הפלסטינים שנהרגו ונרצחו בידי ישראלים במהלך כמעט מאה שנות הסכסוך, דווקא בנער האחד שנרצח באופן אכזרי ביותר על ידי שלושה שבאבניקים מזרחיים מסוכסכים בנפשם, דווקא בהורים השכולים שלו, מכל שלל ההורים השכולים הפלסטינים, ולא בהורים שילדיהם נהרגו ונרצחו בידי המתנחלים או בידי הצבא, דווקא בהם בחרתם להראות את הפלסטינים כבני-אדם? כמה קל, כמה עלוב, כמה עצוב.

אבל גם הצגתו של השכול הזה, שלכאורה אין עליו עוררין, עוררה בישראל, וזה כבר לא עניינה של הסדרה אלא של החברה הישראלית, זעם עצום, כדי כך שהאוויל העומד בראש ממשלתנו קרא בשל כך, בגלל שמראים הורים פלסטינים שכולים שבנם הוצת למוות כבני-אדם, קרא לסדרה "אנטישמית". עד כדי כך הפלסטינים אינם בני-אדם בעינינו.

אבל הסדרה, אדוני ראש הממשלה וצופים נכבדים, מראה לא רק את הנרצח הפלסטיני והוריו כבני-אדם, היא גם מראה, וזה עיקרה של הסדרה, את הרוצחים הישראלים ובני משפחותיהם כבני-אדם. היעלה על הדעת שההיפך היה יכול להתקיים? שסדרת טלוויזיה ישראלית הייתה מציגה במקביל גם את הנרצחים הישראלים ומשפחותיהם כבני-אדם וגם את הרוצחים הפלסטינים ומשפחותיהם כבני-אדם? יוצר "הנערים" עצמו, חגי לוי, יודע היטב את התשובה, כפי שאמר ל"הארץ" - "אם היינו מספרים את סיפור שלושת הנערים (היהודים שנחטפו ונרצחו), הייתי צריך לדבר על הרוצחים הפלסטינים, להיכנס לראש שלהם ולמניעים שלהם ולעורר אמפטיה כלפיהם. ואת זה אף אחד לא היה מקבל".

ואכן, בדבר אחד, והוא די מהותי, צודקים מבקרי הסדרה מימין – שהסדרה עוסקת במקרה שולי, שלא מייצג כלל ועיקר את החברה הישראלית. שכן, אכן, רוב הרציחות וההריגות של פלסטינים בכלל, ושל נערים וילדים פלסטינים, נעשים במקצתם על ידי מתנחלים וברובם על ידי צה"ל, צבא העם שלנו. מקרה כזה, כמו זה שבו עוסקת הסדרה, שבו שלושה שבאבניקים מזרחיים דפוקים קצת בשכל רוצחים פלסטיני הוא אכן נדיר שבנדירים. אז למה באמת בחרו יוצרי "הנערים" דווקא במקרה הלא-מייצג הזה ולא באחד מאלפי המקרים המייצגים?

התחושה הקשה היא שהתשובה היא שדווקא בגלל זה בחרו בו היוצרים, כדי להסיט את חשבון הנפש מהסיפור האמיתי, ולהוציא עצמם מחלקם בו. המחותרת היהודית הרצחנית (לבני, עציון, סגל, הנמן, נוביק) וגם מבצע הטבח הנוראי במערת המכפלה (סרן ד"ר גולדשטיין) צמחו מליבה של כת המתנחלים האשכנזית, וכולם שרתו כמובן בצה"ל, שהוא הורג ורוצח הפלסטינים, כולל הילדים, הגדול מכולם, ולא שלושת השבאבניקים המזרחיים המטורללים שבכלל לא עשו צבא.

והמילה האחרונה, והכול כך חשובה בסדרה – נקמה. שלושת הרוצחים חטפו ורצחו את הנער הפלסטיני מוחמד אבו-חדיר כנקמה על חטיפתם ורציחתם שלושת הנערים היהודים שער, פרנקל ויפרת. אבל "הנערים" אינה מזכירה, משום מה, את העובדה שלמרות שכוחות הביטחון וממשלת ישראל ידעו כבר מן היום הראשון להיעלמותם שלושת הנערים נרצחו וכבר אינם בחיים, הם ניהלו מבצע בשם "שובו אחים", לכאורה להשבת הנערים החיים למשפחותיהם, כולל גם עצרת בהשתתפות הוריהם בכיכר רבין בתל-אביב,

וכל כך כדי ללבות את היצרים בישראל, שרצח אבו-חדייר היה חלק מתוצאותיה השוליות, לקראת מבצע הנקמה הגדול בעזה, הלא הוא "צוק איתן".

שלושת השבאבניקים, הנערים הרוצחים גיבורי הסדרה, רצחו נער פלסטיני אחד כנקמה על חטיפת ורצח שלושת הנערים היהודים. וכמה ילדים ונערים הרג או רצח צה"ל כנקמה במבצע "צוק איתן"? עיבוד הנתונים מכל הצדדים מעלה שמתוך למעלה מ-2000 ההרוגים הפלסטינים במבצע, כמחצית, כלומר כ-1000, היו אזרחים, מתוכם כ-350 ילדים מתחת לגיל 15. ואתם עושים סדרה על ילד פלסטיני אחד שרצחו כנקמה שלושה אזרחים מטורללים, שניים מהם קטינים, בזמן שהצבא שלכם, שאתם ובניכם משרתים בו, הרג באותו סבב נקמה 350 ילדים? הטחו עיניכם מראות, או שזה מה שרציתם להראות, כלומר לטייח?

וזו גם כנראה הסיבה להתפעמות ולהתפעלות מ"הנערים" כאילו היא סדרת מופת. בגלל זה צוהלים הנאורים לכאורה למראה הסדרה. כי היא מטילה את הרצח הזה, את כל הרצח הזה, על כתפיהם הדקיקות מנשוא של שלושה שבאבניקים מזרחיים דפוקים, ורוחצת בכך את ידינו שלנו, של כולנו, מדמם של הילדים הפלסטינים שהרגנו, שאנחנו הורגים. "הנערים" היא יצירת מופת של שקר נורא. אבל סדרת טלוויזיה היא לא המציאות. וידינו מגואלות, עדיין מגואלות, בדם.